

Raport z konsultacji społecznych

Raport o stanie gminy
Wołomin za 2020 rok

Marzec 2021

Przedmiot konsultacji	Zawartość i forma <i>Raportu o stanie gminy za 2020 rok</i>
Ogłoszenie konsultacji	27 stycznia 2021 r.
Początek konsultacji	3 lutego 2021 r.
Zakończenie konsultacji	17 lutego 2021 r.
Czas trwania	2 tygodnie
Wydarzenia	3 lutego 2021 – spotkanie otwierające (online) 8-17 lutego 2021 – ankieta online 1 marca – spotkanie podsumowujące (online)
Formy zgłaszania uwag	mailowo na adres rewitalizacja@wolomin.org.pl Pisemnie do skrzynki podawczej UM w Wołominie Podczas spotkań
Jednostka odpowiedzialna	Wydział Planowania Rozwoju i Rewitalizacji Urzędu Miejskiego w Wołominie
Dodatkowe informacje	W procesie przygotowywania raportu oraz planowania i prowadzenia debaty wspierają nas eksperci w ramach projektu “Raport o stanie gminy – kolejny obowiązek czy narzędzie dla mieszkańców i władz” organizowanego przez Stowarzyszenie Sieć Obywatelska Watchdog Polska.

1. Konsultowany dokument

Raport o stanie gminy to sprawozdanie burmistrza dotyczące wdrażania lokalnych programów i uchwał w danym roku zgodnie z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (dz. U. z 2020 poz. 713 z późn. zm.). Dokument musi być złożony do 31 maja każdego roku, tak by podczas sesji absolutoryjnej, na której radni akceptują wykonanie budżetu, odbyła się również debata nad raportem.

Konsultacje dotyczyły kształtu i zawartości raportu, który opracowujemy. Dążymy do tego, aby „Raport o stanie gminy Wołomin za 2020 rok” był dokumentem przystępnym, czytelnym a przede wszystkim poruszał tematy, które interesują mieszkańców. Przeprowadziliśmy konsultacje społeczne, gdyż ciekawi nas, czego w dotychczasowych raportach zabrakło, a może pewne informacje były zbędne? Interesuje nas też jaką formę prezentowania „Raportu...” preferują mieszkańcy (standardowo publikujemy go na naszej stronie internetowej i w Biuletynie Informacji Publicznej w formie pliku .pdf).

2. Przebieg konsultacji

Konsultacje dot. Raportu o stanie gminy Wołomin za 2020 rok ogłosiliśmy 27 stycznia. Uwagi można było przesyłać mailowo na adres rewitalizacja@wolomin.org.pl, składać w formie pisemnej - osobiście lub do skrzynki podawczej umieszczonej przy wejściu głównym do Urzędu Miejskiego w Wołominie, ul. Ogrodowa 4 (w godzinach pracy urzędu) lub zgłaszać w trakcie spotkań online.

3 lutego o godz. 18.00 odbyło się **spotkanie konsultacyjne online**, na które obowiązywały wcześniejsze zapisy (drogą mailową). Zgłosiło się 7 osób, z czego 5 zjawilo się na spotkaniu.

Ze strony Urzędu Miejskiego w Wołominie w spotkaniu udział wzięli: burmistrz Elżbieta Radwan, wiceburmistrz Łukasz Marek, Joanna Żero (Naczelnik Wydziału Planowania Rozwoju i Rewitalizacji) i Karolina Mosur (główny specjalista Wydziału Planowania Rozwoju i Rewitalizacji). Spotkanie poprowadził Wojciech Wilk (Fundacja Pole Dialogu), psycholog i socjolog, ekspert ds. facylitacji w ramach procesów strategicznych i partycypacyjnych. Wsparcie eksperckie zapewniła nam Sieć obywatelska – Watchdog Polska, w ramach projektu “Raport o stanie gminy – kolejny obowiązek czy narzędzie dla mieszkańców i władz”.

W dniach 8-17 lutego na naszej stronie internetowej aktywna była **ankieta online**. Składała się z 9 pytań, z czego 3 były pytaniami otwartymi. Dostęp do niej był otwarty, wypełnić mógł ją każdy klikając w link umieszczony na oficjalnej stronie gminy Wołomin (wolomin.org). Ankietę wypełniło 35 osób.

1 marca podsumowaliśmy konsultacje społeczne *Raportu...* podczas spotkania online, na które obowiązywały wcześniejsze zapisy drogą mailową. Zapisali się 3 osoby. Podczas spotkania zaprezentowaliśmy podsumowanie uwag ze spotkania otwierającego konsultacje oraz wyniki ankiet.

3. Zgłoszone uwagi

Podczas spotkania otwierającego konsultacje padło wiele cennych uwag, drogą mailową nie wpłynęły żadne uwagi. Ankieta, szczególnie pytania otwarte, dostarczyła wielu cennych informacji; w znacznej mierze potwierdziły się opinie, które wybrzmiały na pierwszym spotkaniu.

Podczas dwugodzinnej dyskusji online dnia 3 lutego br. zapytaliśmy uczestników o role jakie powinien pełnić raport oraz jego zawartość. Z punktu widzenia mieszkańców i mieszanek gminy Wołomin *Raport o stanie gminy* powinien:

- pokazywać stawiane w raportowanym roku cele,
- wskazywać plany na kolejny rok,
- systematyzować wiedzę, pomagać zrozumieć gminę,
- na przykładzie raportowanego roku może edukować o tym, jakie zadania ma gmina, a jakie należą do poziomu centralnego lub innych poziomów samorządu. Mieszkańcy i mieszkanki często nie wiedzą, czego mogą oczekiwać od gminy,
- pokazywać stopień realizacji programów długofalowych i strategii.

Na spotkaniu zapytaliśmy także o to, jaki powinien być raport. Padły następujące sugestie:

- Warto rozważyć wersję skróconą + wersję pełną (lub krótki raport uzupełniony załącznikami tematycznymi skierowanymi do osób, które potrzebują pogłębionej, specjalistycznej informacji).
- Duża część informacji powinna być przedstawiona w postaci infografik.
- W raporcie z 2019 roku podczas raportowania realizacji zadań (np. z zakresu aktywizacji mieszkańców i dbania o ich rozwój) oznaczone jest wykonanie zadania plusem lub minusem.
- W raporcie z 2019 roku znalazło się dużo niepotrzebnych informacji, które niewiele mówią mieszkańcom i mieszkankom, a rozpychają długość dokumentu i zmniejszają jego czytelność.
- Nie było natomiast zgody, czy dane o liczbie zatrudnionych osób w poszczególnych jednostkach czy liczbie uczniów w placówkach edukacyjnych to dane zbędne.
- Z pozytywnym odbiorem spotkał się pomysł burmistrza, żeby raport zawierał jakiś sprytny sposób ewaluacji. Np. kod qr do ankiety lub specjalną stronę, którą można wyrwać, wypełnić i zostawić w Urzędzie.

- Do zaproponowanego w toku spotkania wstępnego spisu treści nie zgłoszono uwag. Zwrócono jednak uwagę, że nawet w przypadku krótkiego dokumentu warto zadbać o zwięzłe podsumowanie umieszczone na końcu.

Wiele z powyższych opinii znalazło potwierdzenie w odpowiedziach udzielonych w ankiecie online, która była częścią konsultacji społecznych „Raportu o stanie gminy...”. Zbiorcze wyniki ankiety znajdują się w załączniku nr 2 do Raportu z konsultacji społecznych.

Na pytanie „Do czego Tobie może się przydać raport o stanie gminy?” padły odpowiedzi, które można pogrupować w następujący sposób:

- **Raport jako źródło informacji o gminie**

Kompleksowa informacja pracy gminy

Do zrozumienia na co wydawane są wpływy z podatków, które płacę.

Informacja o działaniach, inwestycjach, rozwoju

Abym wiedziała co się dzieje w miejscu w którym mieszkam

Świadomość co jest realizowane w naszej gminie.

orientowanie się w podjętych działaniach, inwestycjach i kondycji finansów gminy

- **Raport jako narzędzie do wyrobienia swojej opinii nt. kondycji gminy**

Analiza rozwoju miasta pod kątem dobrego miejsca dla życia mojego i mojej rodziny.

Do oceny sytuacji w gminie Wołomin

Do sprawdzenia co z obietnic wyborczych pozostaje oraz ogólnie aby dowiedzieć się co się dzieje w gminie

- **Raport jako mapa kierunków rozwoju, propozycji zmian**

Do zorientowania się w kierunkach rozwoju gminy i priorytetach

Żeby dowiedzieć się jakie zachodzą zmiany

Dokument pozwoli na zapoznanie się z kierunkami rozwojowymi oraz z największymi wyzwaniami dla gminy Wołomin.

Kolejne pytanie otwarte brzmiało „Jakich informacji Twoim zdaniem nie powinno zabraknąć w raporcie?”. Najczęściej pojawiały się uwagi dot. **budżetu gminy**:

Finansowanie sportu i kultury

Precyzyjnych informacji o wydatkach

Wykonanie budżetu

Informacji o stanie finansowym

Na drugim miejscu dot. **inwestycji:**

Plany przeobrażenia centrum. Kwestie ochrony środowiska. Problemy infrastrukturalne

Na jakiej podstawie akurat dana inwestycja została wybrana do finansowania, szczegóły finansowania,

Informacji o stanie środowiska, o kierunkach rozwojowych, inwestycyjnych oraz komunikacyjnych miasta i całej gminy

Na kolejnym te, dotyczące **realizacji planów, strategii, uchwał:**

Wskaźników do realizowanych programów i strategii

Szczegółowych opisów czego dotyczyły uchwały/ programy lokalne i jakie są ich skutki.

Zadania i cele, które udało się zrealizować oraz zadania i cele, których nie udało się zrealizować wraz z uzasadnieniem.

Dalej zdaniem mieszkańców nie powinno zabraknąć **Informacji praktycznych:**

Informacji praktycznych nt. ogólnodostępnych boisk, placów zabaw, skateparków itp.

oraz **wskazania kierunków rozwoju:**

Ocena szans i zagrożeń z jakimi przyjdzie się zmierzyć Gminie w nadchodzących latach

Na pytanie ankietowe „Jak Twoim zdaniem zachęcić mieszkańców i mieszkanki do uczestnictwa w debacie nad raportem?” padły następujące propozycje:

- *Rozpowszechnić dokument*
- *potrzebne informacje w mediach społecznościowych, lokalne radio FAMA*
- *Przygotować raport w postaci prezentacji, utworzyć wydarzenie na fb i zachęcić do merytorycznej dyskusji*
- *Należy wzbudzić zainteresowanie obradami, doinformować jak uczestniczyć, jak zabrać głos.*
- *Krok po kroku budować społeczeństwo obywatelskie, co w Przypadku Wołomina jest zadaniem trudnym, ale nie niemożliwym.*

- *Utworzenie prostych kanałów dostępu, np. forum online*
- *Trudna sprawa. Ludzie nie są zainteresowani merytoryczną pracą, wola efekciarskie krytyki*
- *Rozgłos. Niech informacja o sesji RM na której będzie omawiany raport będzie wcześniej ogłoszona (internet radio prasa). Im wcześniej się to da do wiadomości tym większa szansa na udział większej liczby mieszkańców.*
- *Dać SKUTECZNIE mieszkańcom informację, że w ogóle MOGĄ uczestniczyć w debacie i udostępnić raport odpowiednio wcześniej, żeby zainteresowani mogli się przygotować.*
- *Wydrukować kilka egzemplarzy i dać do biblioteki i na stanowiska podawcze, żeby ludzie zobaczyli, jak dużo ciekawych informacji można tam znaleźć. Efekt byłby dopiero na następny rok, ale dopóki ludzie nie wiedzą, co to za twór (celowo nie używam słowa "dokument") nie będą się włączać w prace nad nim.*

Na pytanie co do objętości *Raportu o stanie gminy* 60% ankietowanych zaproponowało przedział do 50 stron, zaś 34,3% - od 50 do 100 stron.

4. Podsumowanie

Raport o stanie gminy jest prezentowany na sesji absolutoryjnej rady gminy, ale ma charakter publiczny, bo w debacie mają prawo brać udział również mieszkańcy. Raport jest więc adresowany nie tylko do radnych, ale także do mieszkańców (siłą rzeczy mniej zorientowanych w działalności gminy) dlatego powinien być przejrzysty i maksymalnie czytelny. Potwierdzają to opinie i uwagi zebrane w toku konsultacji społecznych, z których można wywnioskować że ludzie oczekują rzetelnych informacji podanych w przystępny sposób.

Podsumowanie merytoryczne spotkania z dn. 3 lutego 2021 r.
Raport o stanie gminy szyty na miarę

Role jakie z punktu widzenia mieszkańców i mieszkanki powinien pełnić raport:

- Pokazuje stawiane w raportowanym roku cele.
 - Pokazuje, z czym raportowanym roku były trudności/jakie były wyzwania, z którymi gmina się mierzyła.
 - Nie tylko nazywa, czego nie udało się w pełni zrealizować, ale też wyjaśnia, z czego wynikały trudności, jaki miały charakter, co się stało.
 - Interesująca jest też informacja, czy dane działanie będzie kontynuowane, czy w związku z niepowodzeniem zapada decyzja o rezygnacji z niego.
 - Wartościowe byłoby wskazanie kierunków, które są rozważane, żeby te trudności rozwiązać.
 - Warto pamiętać, że opracowanie raportu to proces, którego etapem jest również debata. Jest ona dobrą przestrzenią do tego, żeby włączyć mieszkańców i mieszkanki w dyskusję właśnie o tym, jakie rozwiązania czy kierunki rozważyć/wybrać.
 - W efekcie pokazuje luki do wypełnienia – to czego brakowało. Dzięki temu strona społeczna może dostać wiadomość od urzędu, gdzie najbardziej przydałoby się jej zaangażowanie i wsparcie.
- Wskazuje plany na kolejny rok.
- Systematyzuje wiedzę, pomaga zrozumieć gminę.
 - Zawiera łatwo dostępne i prawdziwe dane.
 - Wybór najważniejszych, żeby dokument nie był zbyt długi + wskazówki jak pogłębić temat. Np. Numer telefonu do działu, który się tym tematem zajmuje + wskazanie źródeł.
 - Podanie numeru może być przydatne dla osób, które nie znają dobrze struktury urzędu, ale zainteresował je jakiś temat. Może kiedyś, gdy będą potrzebować się czegoś dowiedzieć, sięgną ponownie po raport, żeby znaleźć numer. Z drugiej strony nie każda osoba ma śmiałość, żeby zadzwonić, więc może warto rozważyć przedstawienie pogłębionych danych w postaci suplementów tematycznych.
 - Kompleksowe sprawozdanie z budżetu
 - Nie w sensie wykazu wszystkich nawet najmniejszych wydatków. Bardziej zobrazowanie, jakie są najważniejsze pozycje w budżecie, realizacja jakich zadań pochłania najwięcej pieniędzy. Z drugiej strony zobrazowania struktury dochodów – jeśli dobrze to ująć, może pełnić rolę edukacyjną i np. pokazywać, jak ważne jest płacenie podatków w Wołominie, bo przekłada się na możliwości finansowe gminy.
- Na przykładzie raportowanego roku może edukować o tym, jakie zadania ma gmina, a jakie należą do poziomu centralnego lub innych poziomów samorządu. Mieszkańcy i mieszkanki często nie wiedzą, czego mogą oczekiwać od gminy. Gdyby udało się to uwzględnić, rozumiałyby, co mogą „otrzymać” i gdzie się w tej sprawie zwracać.
 - Może to też pomóc uniknąć niezadowolonych mieszkańców i mieszkanki związanego z problemami w obszarach, za które gmina nie odpowiada. Domyślnie za wszystko obciąża się gminę.
- Pokazuje stopień realizacji programów długofalowych i strategii.

- Informuje, czy udaje się utrzymać założone tempo, gdzie są opóźnienia i potrzebna jest intensyfikacja działań, a gdzie realizacja celów idzie lepiej/szybciej niż wynika to z założeń.
- Z pozytywną informacją zwrotną spotkały się propozycje Burmistrza, żeby raport zawierał:
 - Informacje o rozpoczynanych projektach, w które można się zaangażować lub które zawierają pierwiastek partycypacyjny – w postaci zaproszenia do udziału.
 - Odniesienie się do sytuacji meta samorządów. Krótkie wskazanie, jak w bieżącym momencie mechanizmy państwowe wpływają na możliwości i ograniczenia w funkcjonowaniu gminy.
 - Ze strony mieszkanek padły głosy, że to ważny kontekst również ze względu na wspomnianą już funkcję edukacyjną raportu. Ważne jednak, żeby był to jeden akapit wprowadzający w temat i uświadamiający, że gmina nie funkcjonuje w próżni – nie powinna to być długa sekcja obarczająca zewnętrzne podmioty za niepowodzenia.

Jaki powinien być raport:

- Warto rozważyć wersję skróconą + wersję pełną (lub krótki raport uzupełniony załącznikami tematycznymi skierowanymi do osób, które potrzebują pogłębionej, specjalistycznej informacji).
- Duża część informacji powinna być przedstawiona w postaci infografik
 - Nie można jednak zapomnieć o jakościowym komponencie – do informacji, ile czegoś było, potrzebne są też uzupełnienia, na czym to polegało, jakie są ważne konteksty.
 - Infografiki mogą być sposobem, żeby czytelnie przedstawić złożone problemy. Ważne jednak, żeby były przyjazne nawet dla osób, które mają słabą wyobraźnię matematyczną. Ważne, żeby przed publikacją raportu infografiki zostały przetestowane, czy na pewno są czytelne dla kogoś innego niż autorzy i autorki raportu.
 - Jako dobrą praktykę, krótki raport w przystępny sposób omawiający złożoną problematykę, przywołano raport Fundacji Batorego o Rządowym Funduszu Inwestycji Lokalnych
<https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/Rzadowy-Fundusz-Inwestycji-Lokalnych-regu%C5%82y-podzia%C5%82u.pdf>
 - Mieszkańcom i mieszkankom czasem trudno ocenić jakąś liczbę bez znajomości kontekstu. Warto w związku z tym prezentować tendencje – pokazywać, jaka jest dynamika w czasie. Np. Zestawienie trendu dla kwoty subwencji i trendu dla kwoty z budżetu przeznaczanej na oświatę pokazuje, że gmina z roku na rok coraz większy ciężar za edukację musi brać na siebie.

W przypadku minusa to za mało informacji. Przydałyby się wskazania, czy nie podjęto działań, czy się nie powiodły, dlaczego.

- Nazwy zadań/przedsięwzięć nie pozwalają osobie nie znającej kontekstu zorientować się, o jakie dokładnie działanie chodzi. Opisy muszą być czytelniejsze dla laika, wystarczy hasłowe zarysowanie.
- Trzeba pamiętać, że główna funkcja raportu to objaśnianie mieszkańcom, a nie wewnętrzna ewaluacja realizacji strategii.
- W raporcie z 2019 część celów miała przypisane zadania, które niektórym uczestniczącym osobom nie wydawały się adekwatną odpowiedzią mogącą realnie przełożyć się na wypełnienie celu. Do weryfikacji, czy to wybory dokonane już na poziomie strategii czy w ramach pracy nad raportem.

- W raporcie z 2019 roku znalazło się dużo niepotrzebnych informacji, które niewiele mówią mieszkańcom i mieszkankom, a rozpychają długość dokumentu i zmniejszają jego czytelność. Przykłady:
 - Podawanie podstaw prawnych w postaci wskazania dokładnego przepisu.
 - Podawanie bardzo szczegółowych danych np.
 - liczby zebrań w każdym sołectwie.
 - modelu pieca, podczas wskazywania modernizacji.
 - Podawanie numerów działek ewidencyjnych podczas opisywania inwestycji.
 - Wiele zdjęć z terenu gminy.
- Nie było natomiast zgody, czy dane o liczbie zatrudnionych osób w poszczególnych jednostkach czy liczbie uczniów w placówkach edukacyjnych to dane zbędne.
 - Z jednej strony być może nie są potrzebne, zwłaszcza w szczegółowym rozbiciu na konkretne podmioty.
 - Z drugiej strony takie informacje nadają kontekst danym o budżecie.
- Z pozytywnym odbiorem spotkał się pomysł burmistrza, żeby raport zawierał jakiś sprytny sposób ewaluacji. Np. kod qr do ankiety lub specjalną stronę, którą można wyrwać, wypełnić i zostawić w Urzędzie.
 - Bardzo ważne, żeby sprecyzować, że ewaluacji podlega forma raportu, jego struktura, czytelność, wybór informacji, a nie raportowany rok w wykonaniu gminy.
- Do zaproponowanego w toku spotkania wstępnego spisu treści nie zgłoszono uwag. Zwrócono jednak uwagę, że nawet w przypadku krótkiego dokumentu warto zadbać o zwięzłe podsumowanie umieszczone na końcu.

Wojciech Wilk